

معاد

- ۱- حقیقت مرگ
- ۲- چهره زیبای شهادت در راه خدا
- ۳- خداوند به «شهید» ۷ خصلت عنایت کرده است
- ۴- شهید ۷۰ نفر از خویشاوندان خود را شفاعت می کند
- ۵- فرهنگ شهادت طلبی

یکی از موضوعاتی که در رابطه با مسأله «معاد» لازم است مورد بحث و شناخت کامل قرار بگیرد موضوع «مرگ» است. همانطور که در مقاله های اخیر گفته شد «مرگ» در حقیقت فنا و از بین رفتن زندگی نیست بلکه مرحله ای از سیر انسان است که با پیمودن آن از صحنه ای به صحنه دیگر منتقل یعنی این جهان را پشت سر گذاشته به جهان دیگر وارد میشود و در این رابطه این چند مطلب مورد بحث قرار گرفت:

- ۱- مرگ یک امر حتمی است
- ۲- بواسطه مرگ صحنه عوض میشود و برده ها برکنار میرود
- ۳- کیفیت چهره مرگ و اینکه با زیبا است و با هراس انگیز

ولی در اینجا لازم است یک مطلب مهم نیز مورد توجه قرار بگیرد و آن این است که چهره برخی از مرگها آنقدر شکوهمند و زیبا است که دارای عنوان ویژه ای است که آن عنوان، مخصوصاً در تاریخ انقلاب ایران که در برابر امواج دسیسه ها و نقشه های شوم استکباری قرار گرفته و مردم مسلمان این کشور چندین سال است با تعهد و ایمان خود پرچم جهاد مقدس اسلامی را به اهتزاز در آورده و این بار سنگین را برای معرفی و حاکم ساختن ارزشهای اصیل اسلامی بدوش می کشند. جلوه گر شده است و آن عنوان مقدس «شهادت» یعنی کشته شدن در راه خداست.

کسی که شهید می گردد به یکی از عالیترین مراتب و درجاتی میرسد که اسلام

برای بشر در نظر گرفته است. آنجا که پیکر یک اجتماع برای تحرک بیشتر و مقاومت افزونتر احتیاج به تزریق خون دارد، این شهید است که در چنین موقعیتی با تزریق خون خود در آن پیکر، جامعه را بحرکت بیشتر درمیآورد و بآن نیرو می بخشد و این تحرک و نیرو موجب غلبه و عزت و عظمت می گردد. اینجا است که این خون مقدس بر شمشیر پیروز میشود.

بطور خلاصه، واژه شهید در میان معانی و مفاهیم اسلامی دارای یک قداست ویژه ای است که اسلام برای آن قائل شده و باتوجه به آن بیش از اسلامی کلمه شهید را هاله ای از «نور» فرا گرفته است.

و هرکس که مرگ خود را از این راه انتخاب کند بطور قطع دارای حسن انتخاب

است و همچنانکه «خوب زیستن» خود هنری است شایسته ستایش، خوب مردن هم هنری است قابل تمجید و اساساً کسی میتواند خوب بمیرد که خوب زندگی کرده باشد.

هرکسی را دعوی حسن و نیک

سنگ مرگ آمد نیک‌ها را محک
از اینجا است که حضرت امیرمؤمنان (ع) فرمودند: «إِنَّ أَكْرَمَ الْمَوْتِ الْقَتْلُ»^۱ یعنی گرمی ترین مرگ کشته شدن در راه خدا است.

و بالأخره از دیدگاه فرهنگ اسلامی چهره شهادت در راه خدا آنقدر تابناک و پر جلال و با فضیلت است که مجموع آیات قرآنی و احادیثی که از حضرت رسول اکرم (ص) و اهل بیت گرمیش در این رابطه نقل گردیده است اگر یکجا جمع شود یک کتاب نسبتاً قطوری را تشکیل میدهد که ما برای نمونه قسمتی از آنها را ذکر می کنیم:

قرآن مجید برای شهداء راه خدا فصلی مخصوص ترسیم می کند و با تعبیر «وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتٌ» از به کار بردن کلمه مردن درباره آنها جلوگیری مینماید و سپس آنها را کسانی که از نعمت های خاص خداوند منتعم و مورد لطف خاص خداوند میباشند معرفی می کند و میفرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ فرحين بما آتاهم الله من فضله»^۲ یعنی: البته نپندارید کسانی را که در راه خدا شهید شده اند مرده اند بلکه زنده و در کف لطف خداوند منتعم میباشند و بفضل و رحمتی که از جانب خداوند نصیبشان گردیده شادمان هستند.

حضرت پیغمبر اکرم (ص) فرمودند: «فَوَقَّ كُلُّ ذِي بَرٍّ رَحْمَتِي يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ بَرٌّ»^۳ یعنی: «برتر و بالاتر از هر نیکی، نیکی

دیگری قرار دارد تا آنکه برسد به کشته شدن در راه خدا و شهادت، پس هرگاه کسی در راه خدا کشته شود و به چنین نیکی والائی دست یابد دیگر هیچ کاریکی بالاتر از آن وجود ندارد».

و همچنین فرمود: هیچیک از اهل بهشت دوست نمیدارد که به دنیا برگردد و از برگشتن شادمان نمیشود مگر «شهید» که او چون به مقام با عظمت و کرامت شهدا نائل گردیده و به پاداش شهادت دست یافته است، دوست میدارد که ۱۰ مرتبه بدنیا برگردد و در راه خدا مجدداً کشته شود تا فضیلت بیشتر و مقام والاتری را در رابطه با شهادت بدست بیاورد.^۴

و در حدیث دیگر فرمودند: «هیچکس پس از مردن، هر چند تمام دنیا و آنچه در آن وجود دارد با او بدهند دوست نمیدارد که باردیگر بدنیا برگردد مگر «شهید» که آنان چون مقام و فضیلت شهدای راه خدا را درک کرده و بدست آورده اند دوست میدارند که بازهم بدنیا برگردند و دفعه دیگر نیز در راه خدا کشته شوند»^۵.

و نیز حضرتش فرمودند: «خداوند به جهادگیری که در راه خدا به شهادت میرسد ۷ خصیلت عنایت فرموده است: مطالعات»^۶

۱- به پاس نخستین قطره خونیه که از پیکر او بر زمین ریخته میشود تمام گناهانش بخشیده میشود.

۲- سرش در کنار دو فرشته از حورالعین قرار می گیرد و آن دو غبار از چهره شهید پاک می کنند و به او خوشآمد و مرحبا می گویند.

۳- در آخرت از لباسهای بهشتی به او پوشانده میشود.

۴- کلیدداران و پذیرائی کنندگان بهشتی بر سر این موضوع که کدام یک سراپای او را عطر آگین کنند بر یکدیگر

سبقت می جویند.

۵- پیش از آنکه روحش از بدنش مفارقت کند جایگاه خود را در بهشت می بیند.

۶- بروحش می گویند در بهشت آزادی کامل داری که بهرکجا میخواهی بروی و در هر مکان که دلخواه تو باشد گردش و یا اقامت کنی.

۷- به وجه الله نظر می افکنند و این نگاه بیدگانش فروغ و روشنی خاصی می بخشد و راستی که این نگاه خشنودی و راحت هر پیامبر و شهید میباشد.^۷

و نیز فرمودند: سوگند به آن پروردگاری که روح من در قبضه قدرت او است دوست دارم اینکه در جهاد در راه خداوند شرکت کنم و کشته شوم و دوباره زنده شوم و شرکت نمایم و کشته شوم و بازهم شرکت کنم و به شهادت برسم.^۸

و باز حضرتش فرمودند: شفاعت «شهید» در پیشگاه خداوند درباره ۷۰ نفر از خویشاوندانش پذیرفته میشود.^۹

یکی از افرادی که در جنگ احد به شهادت رسید «عبدالله بن عمرو بن حزام» بود پیغمبر اکرم (ص) به فرزند او که «جابر» نام داشت فرمودند: «آیا دوست داری که بتو خیر بدهم که خداوند به پدر تو چه گفت؟ جابر عرض کرد «بفرمائید» حضرتش فرمودند خداوند به پدر تو فرمود هر آنچه را که دوست میداری از من بخواه عبدالله گفت: «پروردگارا مرا بدنیا برگردان تا یکدفعه دیگر در راه تو کشته شوم خداوند فرمود: این تقاضا پذیرفته نیست عبدالله گفت بنابراین جریان وضع مرا به بازماندگان من ابلاغ بفرما» خداوند این آیه را نازل کرد «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ»^{۱۰}.

کوتاه سخن اینکه آیات قرآن کریم و احادیث دینی آنقدر درباره فضیلت و جلال و عظمت شهادت در راه خداوند سخن گفت که در میان مسلمانان متعهد فرهنگ مخصوصی را به نام فرهنگ «شهادت طلبی» بوجود آورد بطوریکه همیشه یکی از آرزوهای آنها که همواره مرغ روحشان در اشتیاق رسیدن به آن پر میزد و از خداوند در ضمن دعاها و شرح خواسته های خود تقاضا می کردند این بود که «وَقَاتِلْ فِي سَبِيلِكَ مَعِ وَلَيْكَ فَتُؤْتِي لَنَا».

یعنی: بار خدایا کشته شدن در راه تو به همراه ولی خود را نصیب من بگردان»
حضرت صادق(ع) فرمودند:

روزی چشم مبارک حضرت رسول اکرم(ص) در مسجد به جوانی افتاد حضرتش به او فرمودند: در چه حالی صبح کردی عرض کرد با رسول الله در حال یقین حضرت فرمودند علامت یقین تو چیست؟ گفت یقین من موجب انجام این عبادت های

طولانی من است که شب و روز بآن اشتغال دارم.

و هم اکنون می بینم که همه مردم برای رسیدگی به حساب اعمالشان در پیشگاه خداوند محشور گردیده اند و من در میان آنها هستم.

و اهل بهشت را می بینم که از نعمت های بهشتی بهره مند و اهل جهنم را می بینم که در آتش دوزخ معذب میباشند. و هم اکنون صدای اشتعال شعله های آتش دوزخ را با این گوشت می شنوم.

حضرت پیغمبر(ص) فرمودند خداوند دل این جوان را بوسیله ایمان منور و روشن گردانیده است!

سپس بوی فرمودند: «مراقب خود باش که هرگز اینحال را از دست ندهی».

جوان گفت یا رسول الله یک آرزو دارم از خداوند بخواه مرا به آن برساند و آن شهادت در راه خدا است.

حضرت رسول(ص) در باره وی دعا

کرد و پس از چند روز او در یکی از جهادهای اسلامی توفیق شرکت جستن را پیدا کرد و بعد از شهادت ۹ نفر از جهادگران اسلامی، دهمین نفر این جوان بود که به آرزوی خود نائل شد و به لقاء الله پیوست و آن مرگ زیبا و شکوهمند را در آغوش گرفت^{۱۱}.

ادامه دارد

- ۱- نهج البلاغه خطبه ۱۲۲
- ۲- سوره بقره آیه ۱۵۴
- ۳- سوره آل عمران آیه ۱۶۹
- ۴- وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۱۰
- ۵- سنن ترمذی ج ۴ ص ۱۸۷
- ۶- سنن ترمذی ج ۴ ص ۱۸۷
- ۷- وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۱۰
- ۸- سنن ابن ماجه ج ۲ کتاب جهاد ص ۹۲۰
- ۹- سنن ترمذی ج ۴ ص ۱۸۸ و سنن ابی داود ج ۳ ص ۱۱۵
- ۱۰- سوره آل عمران آیه ۱۶۹
- ۱۱- سفینه البحار ج ۲ ص ۷۳۳

توضیح حق جوانی

امام صادق(ع):

«لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى النِّسَاءَ يَسْتَكِمْنَ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَتَيْنِ: إِذَا غَالِيَا أَوْ تَمَلَّمَا فَإِنَّ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطَ فَإِنَّ فَرَطَ ضَيْعٌ فَإِنَّ ضَيْعَ أَيْمٍ وَإِنْ أَيْمٌ سَكَنَ التَّيَّارَ وَالَّذِي يَغْتَبُ لِحَيْثُهَا بِالْحَقِّ».

(بخار الأنوار- ج ۱- ص ۵۵)

دوست ندارم از شما جوانی را ببینم مگر اینکه روز او با یکی از دو حالت آغاز شود: یا عالم و تحصیل کرده و یا دانشجو و در پی تحصیل علم، پس اگر هیچ یک از این دو حالت در او نباشد، تفریط و کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کند، حق جوانی را تضییع نموده و اگر این حق را تضییع کند گناه کرده و اگر گناه کند، به خدائی که پیامبر(ص) را به حق برگزید سوگند، که در آتش جهنم مسکن خواهد گرفت.